

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Кафедра фінансів і банківської справи
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України
Білостоцька політехніка (Польща)
Опольський університет (Польща)
Технічний університет Кошице (Словаччина)
Тбіліський державний університет ім. І. Джавахішвілі (Грузія)
Green World Group (Республіка Болгарія)

**ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції**

26 – 28 травня 2016 р.

Полтава
2016

УДК 330.336
ББК У9 (4Укр) 262-983

Ф59

Редакційна колегія:

В.О. Онищенко, д.е.н., професор; З.С. Варналій, д.е.н., професор;
Г.В. Козаченко, д.е.н., професор; Л.О. Птащенко, д.е.н., професор;
С.В. Онищенко, к.е.н., доцент; Т.М. Завора, к.е.н., доцент;
Л.А. Свистун, к.е.н., доцент; Ю.С. Худолій, к.е.н., доцент.

Ф59   **Фінансова безпека в системі забезпечення національних економічних інтересів: проблеми і перспективи:** Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 26 – 28 травня 2016 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 250 с.

ISBN 978-966-616-154-6

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції відображено результати наукових досліджень провідних науковців, молодих учених та аспірантів, розглянуто актуальні теоретичні й практичні проблеми забезпечення фінансової безпеки та впливу глобалізаційних процесів на національні інтереси держави. Значну увагу приділено загрозам, механізму та системі забезпечення фінансової безпеки держави. Розглянуто проблеми і пріоритети забезпечення бюджетної та податкової безпеки держави. Висвітлено питання ролі й впливу стабільності фінансових ринків на фінансову безпеку держави.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Республіки Болгарії, Грузії, Польщі, Словачії та України.

Призначений для фахівців фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 330.336
ББК У9 (4Укр) 262-983

ISBN 978-966-616-154-6

© Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

<i>Onyshchenko Volodymyr, Sivitska Svitlana</i> STATE MANAGEMENT POLICY FOR INVESTING RENEWABLE ENERGY	11
<i>Козаченко Ганна Володимирівна</i> ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ ЯК ОБ'ЄКТ ЗАХИСТУ	12
<i>Bulena Massimo</i> ENERGY INVESTMENT IN THE CONTEXT OF NATIONAL ECONOMIC INTERESTS	14
<i>Кондрашихин Андрей Борисович</i> ЛИЧНОСТНАЯ ФИНАНСОВАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ В СИСТЕМЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРИОРИТЕТОВ	15
<i>Ingor Oleksandr</i> RENEWABLE ENERGY INVESTMENT PROJECTS IMPLEMENTATION	16
<i>Волкова Неля Іванівна, Гавриленко Олександр Олександрович</i> СУТНІСТНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	17
<i>Волкова Неля Іванівна, Миргородська Альона Олегівна</i> БЕЗПЕКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	19
<i>Ілляшенко Олена Вікторівна</i> ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	23
<i>Мчедлидзе Медея</i> ИССЛЕДОВАНИЕ ТУРИСТИЧЕСКОГО РЫНКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ПОДХОДА ТЕОРИИ ИГР	25
<i>Дубовик В'ячеслав В'ячеславович, Будянський Володимир Вікторович, Олійник Ростислав Володимирович</i> БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	26
<i>Тимохова Галина Борисовна</i> АНАЛИЗ ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ СФЕРЫ ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ	28
<i>Прокопенко Катерина Олексіївна</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	31
<i>Удова Людмила Олегівна</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ.....	34
<i>Неділько Юлія Михайлівна</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	37

<i>Перепелиця Леся Василівна</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	40
---	----

<i>Шаблиста Любов Миколаївна</i> АКТИВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ КОНЦЕНТРАЦІЇ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ ЗМІН В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ СТРУКТУРІ ІСНУЮЧОГО І ФУНКЦІОНУЮЧОГО КАПІТАЛУ	42
---	----

СЕКЦІЯ 2. ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>Крисанов Дмитро Федосович</i> ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ НОРМАТИВНИЙ ПРОСТІР ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	46
--	----

<i>Matkovskiy Andrey Vsevolodovich</i> DIRECTION TO ENSURE THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE IN CONDITIONS EUROINTEGRATION.....	51
--	----

<i>Погорелов Юрій Сергійович</i> ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	52
---	----

<i>Рудніченко Євгеній Миколайович, Кримчак Людмила Анатоліївна</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВИХОДУ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ	54
--	----

<i>Свистун Людмила Анатоліївна, Буркова Ілона Сергіївна, Пелипенко Яніна Ігорівна</i> ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ЖКГ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ НАМІРІВ УКРАЇНИ	57
--	----

<i>Чичкало-Кондрацька Ірина Борисівна</i> СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ	61
---	----

СЕКЦІЯ 3. ПРОБЛЕМИ І ПРІОРИТЕТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЮДЖЕТНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

<i>Баранник Лілія Борисівна, Яковлев Олександр Миколайович</i> БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА ЯК УМОВА СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	64
---	----

<i>Барановський Олександр Іванович</i> ЧИННИКИ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ.....	67
--	----

<i>Воловик Наталія Валеріївна</i> ЧИННИКИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	70
---	----

<i>Глуценко Олександр Олександрович</i> СУПЕРЕЧЛИВІСТЬ ІНТЕРЕСІВ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ТА ДЕРЖАВИ ЯК ЗАГРОЗА ПОДАТКОВІЙ БЕЗПЕЦІ	73
--	----

<i>Дахно Олена Миколаївна, Ставнича Марина Миколаївна</i> ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АКЦИЗНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ТА РЕГУЛЯТИВНА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА	75
<i>Дахно Олена Миколаївна, Єрмак Олександр Олександрович</i> НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	78
<i>Задорожний Володимир Петрович</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ В УКРАЇНІ.....	80
<i>Корень Наталія Василівна</i> БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ.....	82
<i>Лебедин Анна Григорівна</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	85
<i>Онищенко Світлана Володимирівна</i> БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ БОРГОВОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ТА ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ	87
<i>Паутова Тетяна Олександрівна, Філонич Олена Миколаївна</i> ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	91
<i>Птащенко Ліана Олександрівна, Голян Яна Сергіївна, Пірімова Вікторія Сергіївна</i> РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	93
<i>Чепурний Олег Вікторович</i> АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	95
СЕКЦІЯ 4. ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
<i>Шемаєва Людмила Григорівна, Юрків Надія Ярославівна</i> ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	98
<i>Chechelashvili Maia</i> CULTURAL AND BUSINESS INTERACTIONS RESEARCH IN GEORGIA.....	103
<i>Chechelashvili Maia, Shavishvili Nino</i> INTERCULTURAL BUSINESS RELATIONS IDENTIFIABLE FACTORS	106
<i>Гаркавенко В'ячеслав Сергійович, Половко Лілія Сергіївна</i> ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	109
<i>Дрозд Ігор Олегович, Мужчіль Олександр Сергійович</i> ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	111

<i>Левченко Лариса Станіславівна, Черв'як Анна Володимирівна</i> ІНФЛЯЦІЯ ЯК ІНДИКАТОР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	113
<i>Маслій Олександра Анатоліївна</i> ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ.....	115
<i>Нездойминога Марина Юріївна, Кобесова Оксана Гіанівна</i> КОРПОРАТИВНИЙ СЕКТОР В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ.....	118
<i>Птащенко Ліана Олександрівна</i> ВПЛИВ ДЕСТРУКТИВНОГО ЛАТЕНТНОГО УПРАВЛІННЯ НА СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	121
<i>Свистун Людмила Анатоліївна, Мороховець Ірина Олексіївна, Рожко Анастасія Аркадіївна</i> ЗАГРОЗИ І ПЕРЕШКОДИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	123
<i>Софієнко Анастасія Петрівна</i> ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ «ЗОВНІШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ БОРГ» ЯК ІНДИКАТОРА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	127
<i>Топорков Максим Миколайович</i> ТІНІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ГРОШОВО-КРЕДИТНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ	130
<i>Шостак Руслан Олександрович, Шило Євгенія Сергіївна, Бондаревська Ольга Миколаївна</i> ЕКОНОМІЧНЕ ШПИГУНСТВО ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНТНОЇ БОРОТЬБИ	132

СЕКЦІЯ 5. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНУ, ПІДПРИЄМСТВА

<i>Бистряков Ігор Костянтинівич, Дубіщев Віктор Петрович, Краус Наталія Миколаївна</i> ЧИННИКИ ТІНІЗАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	134
<i>Білоусова Анастасія Юріївна</i> РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	136
<i>Буркальцева Діана Дмитрівна</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	138
<i>Варналій Захарій Степанович</i> ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	142
<i>Василенко Олександр Ігорович</i> ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.....	145

<i>Вахлакова Вікторія Володимирівна</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	147
<i>Горевий Роман Юрійович, Костенко Юлія Олександрівна, Сичова Наталія Миколаївна</i> ЗАПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	149
<i>Древенчук Марія Олександрівна</i> ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	151
<i>Завора Таїна Миколаївна</i> НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗДСС ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ	153
<i>Заяць Тетяна Анатоліївна</i> МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ФІНАНСОВИХ ЗАГРОЗ	155
<i>Іонін Євген Євгенович, Беспалова Алла Геннадіївна</i> СУЧАСНІ ВЕКТОРИ ДЕТИНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	157
<i>Левкова Руслана Миколаївна</i> КОНТРОЛІНГ ЯК МЕТОД ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЗМІЦНЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	160
<i>Момот Тетяна Валеріївна, Пересипкін Михайло Миколайович</i> ДОСЛІДЖЕННЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ	162
<i>Поддєрьогін Анатолій Микитович, Білько Станіслав Сергійович</i> ЗНАЧЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	163
<i>Онуфрічук Катерина Ігорівна</i> МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ КОНТЕКСТ РОЗВИТКУ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	166
<i>Попов Олександр Євгенійович, Сердюкова Інна Василівна</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНООРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ВАРТІСТЮ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	169
<i>Рибалко Богдан Анатолійович</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	171
<i>Сердюков Костянтин Георгійович</i> СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО РОЗВИТКУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ	173

<i>Тимохова Галина Борисовна, Ильченко Алина Евгеньевна</i> ПРОБЛЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ: ОСОБЕННОСТИ ВОСПРОИЗВОДСТВА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА УКРАИНЫ	175
<i>Худолій Юлія Сергіївна, Литовченко Валерія Іванівна</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	177
<i>Шаховалова Єлизавета Олегівна</i> ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА РАХУНОК ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ, ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	179
<i>Штепенко Катерина Павлівна, Шанда Анжеліка Олександрівна</i> УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ.....	181
<i>Штепенко Катерина Павлівна, Пастух Альона Миколаївна</i> УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	183

СЕКЦІЯ 6. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

<i>Онищенко Володимир Олександрович, Бондаревська Ольга Миколаївна</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	186
<i>Lomaia Tsiala, Chakhunashvili Tamar</i> MANAGEMENT INNOVATIONS IN PRIMARY HEALTHCARE (CASE OF TBILISI CHILDREN'S POLICLINICS)	190
<i>Mkheidze Nino, Katukia Ana</i> MOTIVATION, CHANGES OF LEADERSHIP APPROACHES IN DIFFERENT CULTURES	193
<i>Замоздра Вікторія Володимирівна, Іщенко Маргарита Андріївна</i> МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	195
<i>Кужелев Михайло Олександрович</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ЗАРУБІЖНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ	196
<i>Ломайя Циала, Какутия Валерий</i> СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ РЕФОРМЫ В ГРУЗИИ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО- ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ.....	199
<i>Момот Тетяна Валеріївна, Ващенко Олександр Миколайович, Аванесова Ніна Едуардівна, Вінник Іван Юлійович</i> РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ	202

Шклярук Андрій Вікторович
ПОДОЛАННЯ ФІНАНСОВИХ КРИЗ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ
ДЕРЖАВИ 204

Шкодiна Ірина Віталiївна
ВПЛИВ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ НА БЕЗПЕКУ ФОНДОВОГО РИНКУ 206

СЕКЦІЯ 7. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ РИНКІВ НЕРУХОМОСТІ, ІПОТЕКИ, БАНКІВСЬКИХ І СТРАХОВИХ ПРОДУКТІВ

Tabatadze Naira, Mchedlishvili Manana
MANAGING FX RISK IN PARTIALLY DOLLARIZED BANKING SYSTEMS 208

Волкова Валерія Валерiївна, Балабась Богдан Русланович, Ямбих Єгор Сергiйович
ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ 210

Вовчак Ольга Дмитрiївна
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ В УКРАЇНІ 212

Nasirov Vagif, Ergeshova Aziza
PROBLEMS OF DEVELOPMENT THE LOMBARD ON THE FINANCIAL SERVICES
MARKET IN UKRAINE..... 214

Десятник Анна Володимирiївна, Чечота Марія Андрiївна
РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПРОБЛЕМНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ЯК
ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ 216

Дубровін Олександр Віталiйович
ЧИННИКИ ГАЛЬМУВАННЯ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ
РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ..... 219

Дядик Аліна Сергiївна
РОЛЬ МІЖБАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ У ФОРМУВАНІ БАНКІВСЬКОЇ БЕЗПЕКИ
..... 222

Копитова Марія Сергiївна
ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ БАНКРУТСТВА КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ В
КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ 223

Корнилюк Роман Васильович
КОНЦЕНТРАЦІЯ ТА КОНСОЛІДАЦІЯ БАНКІВ: ШЛЯХ ДО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЧИ
СИСТЕМНОГО РИЗИКУ 227

Крекотень Ірина Михайлiївна
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІПОТЕЧНИХ ОБЛІГАЦІЙ 230

Манжос Світлана Борисiївна
СУЧАСНИЙ СТАН І ЗАГРОЗИ БЕЗПЕЦІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ..... 232

Погрiбний Олександр Володимирович, Крикун Поліна Олександрiївна
ПРИСУТНІСТЬ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ 235

<i>Птащенко Ліана Олександрівна, Олефіренко Єгор Ігорович</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ В КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ	238
<i>Сулима Олександра Ігорівна</i> КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ	239
<i>Шаповал Юлія Ігорівна</i> ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ РАХУНКУ ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ В УКРАЇНІ: ПОТЕНЦІЙНІ ВИГОДИ І РЕАЛЬНІ ОБМЕЖЕННЯ.....	241
<i>Шелудько Наталія Михайлівна</i> ДЕКАПІТАЛІЗАЦІЯ БАНКІВ ТА ВІДНОВЛЕННЯ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	244
<i>Szydło Joanna, Khudolii Yuliia</i> MODEL OF MORTGAGE LENDING: WORLD EXPERIENCE.....	247

ВПЛИВ ДЕСТРУКТИВНОГО ЛАТЕНТНОГО УПРАВЛІННЯ НА СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

В системі забезпечення економічної безпеки держави необхідне поєднання відповідного інструментарію, методів, важелів та інформаційно-аналітичного забезпечення, створених на основі відповідних принципів, котрі об'єктивно існують як економічні закономірності, та реалізуються за допомогою налагодженого управління. При цьому важливе місце відводиться моніторингу рівня економічної безпеки та діагностиці системи управління на предмет наявності прихованих чинників в управлінні, котрі позитивно чи негативно впливають на стан економічної безпеки держави.

Наприклад, негативний вплив на стан економічної безпеки чинять структурні деформації, котрі важко піддаються виявленню і вкрай важко – керуванню.

У зв'язку з тим, що латентні фактори можуть безпосередньо не спостерігатися, в рамках їх теорії були розроблені статистичні та аналітичні методики виявлення як власне латентних факторів, так і механізмів їх формування [1].

Недостатня увага до системи управління національною економікою, а також відсутність знань про латентні фактори призводять до загострення загроз економічній безпеці країни та сприяють формуванню деструктивних форм латентного управління.

Низка вчених використовували поняття латентності для характеристик прихованого впливу в управлінні організаціями і, тим самим, поклали початок науковому обговоренню цієї складної теми в теорії управління.

Латентне управління – це прихований цілеспрямований вплив на діяльність, при якому суб'єкт діяльності цілком усвідомлено приймає й реалізує нібито самостійні рішення, котрі в реальності розроблені суб'єктом латентного управління [2]. При цьому об'єкт латентного управління, розуміючи ситуацію, сприймає ззовні скориговану картину подій, що призводить його до заздалегідь визначених дій, незважаючи на його самостійні інтелектуально-розумові зусилля. Розумно і раціонально, зі своєї точки зору, приймаючи рішення, людина або група, що піддається латентному впливу, в силу викривлення інформації, однобокості знань або упередженої оцінки подій діють в інтересах суб'єкта латентного управління, що змінює економічні характеристики їх діяльності.

Наприклад, деструктивне латентне управління є системоутворюючим фактором тіньової економіки та інших негативних явищ в економіці. Вплив такого управління на економічні масштаби окремих негативних явищ узагальнені в таблиці 1.

Таблиця 1

Економічні масштаби деструктивного латентного управління

Явище, засноване на деструктивному латентному управлінні	Суб'єкт латентного управління	Результат деструктивного латентного управління
Тіньова економіка	Недобросовісні підприємці	До 47% від обсягу офіційного ВВП України у I кв. 2015 р.
Корупція	Корумповані владні структури	В індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) Україна зайняла 142 місце зі 175 позицій у 2014 році
Неповернення кредитів	Недобросовісні боржники	Сума прострочених кредитів в Україні у 2014 році склала майже 4 мільярди доларів

Интернет-злочинність	Хакери	У 2013 році було зроблено понад 270 спроб списання коштів з рахунків клієнтів банків на загальну суму біля 120 млн. грн
Фінансові піраміди	Шахраї	«Еліта-Центр» ошукано 1 759 осіб на загальну суму 400 млн. грн

Вкрай негативний вплив деструктивне латентне управління чинить і на мікрорівні. Виникнення латентних факторів та відповідно – латентного управління на підприємстві важко виявити, неможливо виміряти, проте їх наслідки мають цілком реальні та оцінювані кінцеві результати. Наприклад, неврегульованість механізму використання інституту переважних прав дає можливість без особливих труднощів, за допомогою додаткової емісії, змінити власника контрольного пакета й придбати контроль над корпорацією.

Щодо забезпечення корпоративних прав варто зазначити, що в Україні практикується застосування вже відпрацьованого механізму позбавлення підприємствами меншоритарних акціонерів, котрі набули права власності в результаті сертифікатної приватизації. При цьому досить активно застосовуються елементи латентного управління. Яскравим прикладом є полтавське підприємство по виготовленню алмазного інструменту, менеджмент якого вирішив позбутися меншоритарних акціонерів (виникнення латентного фактору), провів низку реорганізацій та довів підприємство до банкрутства (деструктивне латентне управління). Через 12 років після приватизації алмазний завод зазнав повного краху – це наслідки деструктивного латентного управління. Адже у топ-менеджмента підприємства були всі наявні та потенційні можливості вивести акціонерне товариство в одне з найуспішніших на Полтавщині. У 2001 році запорукою успіху діяльності підприємства були:

- унікальність виробництва – підприємство виготовляло алмазний інструмент, аналогів якого в Україні немає;
- наявність ринків збуту та потенційна можливість їх розширювати – на постсоціалістичному просторі таких підприємств було всього двоє;
- наявність достатньо потужних технологій – унікальне обладнання, яке мало знос менше 40%;
- забезпеченість висококваліфікованими кадрами – умовами приватизації було заборонено необґрунтовано скорочувати робочі місця протягом 5 років.

Практичний досвід та низка явних факторів свідчать, що першопричиною появи на підприємстві латентних факторів була значна розпорошеність акціонерного капіталу в результаті сертифікатної приватизації. Очевидно топ-менеджмент підприємства був переобтяжений великою кількістю (понад 15 тис.) дрібних акціонерів, яких щороку необхідно було інформувати рекомендованим листом про загальні збори акціонерів та про результати діяльності товариства, нараховувати й виплачувати дивіденди. Крім того, дехто з акціонерів був періодично незадоволений діяльністю менеджменту або рішеннями мажоритарних акціонерів та надсилав скарги до територіального управління Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). В свою чергу регулятор здійснював перевірки діяльності товариства, виявляв порушення та накладав штрафи.

Виникає *латентний фактор*, який можна визначити як *бажання топ-менеджмента та інсайдерів позбутися меншоритарних акціонерів* – аутсайдерів, законним чи незаконним шляхом. Цей фактор спонукав до об'єднання інтересів менеджменту й інсайдерів, задоволення яких стало можливим лише за допомогою деструктивного латентного управління. Результатом такого управління стало переливання активів у інше новостворене підприємство (ПрАТ «Алмазний інструмент»). При цьому, для меншоритарних акціонерів були створені несприятливі умови передачі частки акцій у нове товариство (короткі терміни, несвоєчасне інформування тощо), що унеможливило передати своєчасно корпоративні права в успішно працююче підприємство. Про заходи з економічної безпеки підприємства мова взагалі не йшла. Наступним етапом стало доведення підприємства до банкрутства, і як

результат – порушення справи про банкрутство, а 15 386 осіб – міноритарних акціонерів позбавились корпоративних прав, адже відповідно до норм Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», у процесі ліквідації підприємства вимоги щодо майнових прав акціонерів задовольняються в останню чергу, та, як правило, щоб задовольнити ці вимоги ліквідаційної виручки не вистачає.

Розглянутий приклад яскраво характеризує деструктивне латентне управління, яке є результатом об'єднання інтересів суб'єктів, котрі мали можливості впливати на економічні й організаційні процеси на підприємстві.

На кожному підприємстві є особистості впливу. Саме вони формують і підтримують приховані процеси. Не обов'язково, щоб такі люди займали керівні посади. Уміння виявляти й нейтралізувати їх діяльність – особливе мистецтво.

У подібних ситуаціях, коли соціально-економічні системи піддаються деструктивним латентним впливам, особливої ролі набуває протистояння цим впливам, застосування такого типу управління, в якому попередження й боротьба з латентними формами управління як причинами можливих криз стає головним функціональним завданням менеджменту. Такий тип управління науковці визначають як *контрлатентне* – це різновид антикризового управління, головною функцією якого є передбачення, попередження, протистояння й ліквідація наслідків деструктивного латентного управління як джерела криз у соціально-економічних системах і загроз економічній безпеці держави та суб'єктів економічних відносин [3]. Крім цього, застосовуючи модель інтерференції управлінських процесів, при аналізі з її допомогою реальних ситуацій необхідно знаходити слабкі місця в управлінських процесах та на підставі цього прогнозувати можливі латентні впливи, протидіяти діяльності суб'єктів деструктивного латентного управління.

Література

1. Митина, О.В. Моделирование латентных изменений с помощью структурных уравнений / О. В. Митина // Экспериментальная психология. 2008. №1. – С. 131 – 148.
2. Коротков, Э.М. Исследование систем управления: [учебн. и практикум]./ Э.М.Коротков / – «Юрайт», 2015. – 226 с.
3. Савченко, А.В. Феномен латентного управления в контексте эволюции менеджмента. / А. В. Савченко // Вестник университета (Государственный университет управления). – 2008. – №1(7). – 0,6 п.л.

УДК 334.012.82

*Свистун Людмила Анатоліївна,
к.е.н., доцент*

*Мороховець Ірина Олексіївна,
Рожко Анастасія Аркадіївна*

*Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

ЗАГРОЗИ І ПЕРЕШКОДИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Економічне зростання в Україні неможливе без активізації інноваційної діяльності як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. Аграрний сектор України є однією з небагатьох галузей національної економіки, де зберігається інвестиційна активність, а також надзвичайний потенціал до розвитку. Україна у світовому рейтингу серед експортерів зберігає позиції аграрної держави. Про інвестиційну привабливість українського АПК свідчить те, що за підрахунками Міністерства аграрної політики, станом на березень цього